

Інформаційно-аналітична довідка. Історія 8 клас

З 16 по 25 грудня 2022 р. у закладах загальної середньої освіти м. Києва було проведено моніторинг результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів/учениць 8 класу з історії України в умовах дистанційного та змішаного навчання. Моніторингове дослідження здійснювалося у формі онлайн-тестування.

Учні/учениці виконували 18 тестових завдань двох форм: 15 завдань – з вибором однієї правильної відповіді (1–15) і 3 завдання – на встановлення відповідності («логічні пари») (16–18). Оскільки кожне завдання на встановлення відповідності передбачало визначення чотирьох «логічних пар» (при тому кожна правильно встановлена пара оцінювалася в 1 бал), фактична кількість питань, що оцінювалися, склала 27.

Тестові завдання мали на меті виявити у межах вимог навчальної програми результати оволодіння навчальним матеріалом, здатність використовувати отримані знання для відтворення подій, явищ, процесів історії України XVI – другої половини XVII ст., уміння використовувати сформовані навички роботи з історичними джерелами та навчальним матеріалом для встановлення причинно-наслідкових зв'язків та вирішення навчальних проблем.

Відтак оцінюванню підлягали уміння:

- 1) орієнтуватися в історичному часі, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі (хронологічна компетентність);
- 2) орієнтуватися в соціально-історичному просторі, виявляти взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього природного середовища (просторова компетентність);
- 3) працювати з різними джерелами інформації та формулювати історично обґрунтовані висновки (інформаційна компетентність);
- 4) виявляти взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних історичних періодів (логічна компетентність).

У моніторинговому дослідженні взяли участь 7902 учні/учениці.

Загальний показник правильних відповідей учнів/учениць на окремі тестові завдання за районами наведено в *Додатку 1, аркуші 1 «% правильних відповідей на питання за районами»*.

Під час аналізу ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлено чотири рівня навчальних досягнень учнів/учениць: початковий, середній, достатній, високий (*Додаток № 1, аркуш 3 «% правильних відповідей за рівнями (Київ)»*), що відображає середній показник правильних відповідей на кожне завдання по ЗЗСО м. Києва).

Зауважимо, що аналіз кількісного складу учасників/учасниць онлайн-тестування у 8 класі свідчить про те, що для окремих навчальних закладів вибірка не є репрезентативною, оскільки в моніторинговому дослідженні брала участь незначна частина учнів навчального закладу.

Результати навчально-пізнавальної діяльності за рівнями навчальних досягнень учнів/учениць

Початковий рівень

Переважає більшість учасників/учасниць моніторингу знає дати основних подій історичного періоду – 82,3% правильних відповідей.

Більшість учнів/учениць:

- правильно співвідносить історико-географічний регіон України з його державною належністю в XVI – XVII ст. – 64,1% правильних відповідей;
- розуміє/усвідомлює наслідки унійної угоди Великого Князівства Литовського з Польським Королівством 1569 р. – 66,1% правильних відповідей.

Менше половини учнів/учениць розуміють сутність історичних термінів та понять – 41,9% правильних відповідей.

Середній рівень

Переважає більшість учнів/учениць відтворює:

- основні характеристики соціальних станів українського суспільства у складі Речі Посполитої – 72,9% правильних відповідей;
- основні воєнні події другої половини XVII ст. – 72,7% правильних відповідей.

Більшість учнів/учениць:

- відновлює (в пам'яті) структуру органів влади Війська Запорозького в середині – другій половині XVII ст. – 61,6% правильних відповідей;
- встановлює подію за твором образотворчого мистецтва – 60,3% правильних відповідей.

Достатній рівень

Переважає більшість учнів/учениць:

- демонструє навички роботи з історичними джерелами та текстовими матеріалами; виявляє розуміння історичної термінології; визначає характеристики соціальних станів українського суспільства – 71,4% правильних відповідей;
- оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, правильно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; демонструє навички роботи з історичними текстовими матеріалами; знає основні факти розвитку освіти XVI – першої половини XVII ст. – 71,0% правильних відповідей;
- використовує набуті знання для відтворення головних явищ української культури другої половини XVI ст. та визначає об'єкти книгодрукування – 71,0% правильних відповідей;

Більшість учнів/учениць:

- демонструє розуміння причин, наслідків, значення подій; виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; проявляє навички аналізу історичного документа та формулювання висновків – 61,1% правильних відповідей;
- оперує навчальним матеріалом із розвитку української культури та церкви в XVI – першій половині XVII ст., узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; демонструє окремі навички роботи з історичними текстовими матеріалами – 52,5% правильних відповідей.

Високий рівень

Переважає більшість учасників/учасниць моніторингового дослідження:

- використовує сформовані навички встановлення причинно-наслідкових зв'язків на основі аналізу засвоєного історичного матеріалу для вирішення навчальної проблеми – 76,6% правильних відповідей;
- системно володіє навчальним матеріалом; правильно розпізнає історичну персоналію за портретним зображенням та співвідносить її з історичною епохою – 67,7% правильних відповідей.

Більшість учнів/учениць:

- виявляє вміння увідповіднювати події з їхніми наслідками на основі наукової періодизації історії – 53,6% правильних відповідей.

Менше половини учнів/учениць:

- виявляє вміння увідповіднювати історичні терміни та поняття з їхніми значеннями, спираючись на широку джерельну базу – 49,5% правильних відповідей;
- співвідносить історичні персоналії з їхніми характеристиками на основі знань про сферу діяльності – 42,6% правильних відповідей.

Рекомендації

За результатами моніторингового дослідження навчально-пізнавальної діяльності учнів/учениць 8 класу з історії України рекомендовано спланувати та провести додаткові заняття з метою усунення прогалин з базових тем, передбачених розділами навчальної програми: 1. «Землі України у XVI – першій половині XVII ст.», 2. «Становлення українського козацтва (XVI – перша половина XVII ст.)», 3. «Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст.» (до кінця гетьманування Івана Виговського), а саме таких питань (проблем):

- перебування і становище окремих українських земель (історико-географічних регіонів) у складі державних утворень XVI – другої половини XVII ст.;
- зміст Люблінської унії 1569 р. і наслідки створення Речі Посполитої для окремих українських земель;
- розвиток української культури та церкви в XVI – другій половині XVII ст. та формування вмінь встановлювати події за культурними явищами означеної доби;
- модель і структура козацької держави: територія, устрій, військо, судочинство тощо;
- сутність історичних термінів та понять в історії України XVI – другої половини XVII ст.;
- аналіз історичних джерел та формування вмінь увідповіднювати події XVI – другої половини XVII ст. з їхніми причинами, наслідками та значенням;
- формування вмінь визначати історичні персоналії XVI – другої половини XVII ст. на основі характеристик їхньої діяльності.